

ДОСВІД КАЗАХСТАНУ У ПРОЦЕСІ ОПАДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Економічне співробітництво між Україною та Казахстаном ґрунтується на відносинах стратегічного партнерства, рівноправ'я, взаємної вигоди та здійснюється шляхом прямої взаємодії між суб'єктами господарювання незалежно від їхніх форм власності з урахуванням загальноновизнаних міжнародних норм і правил.

За даними української статистики, у січні-грудні 2017р. загальний обсяг торгівлі (товарами і послугами) між Україною і Республікою Казахстан склав 778,6 млн. дол. США. Станом на 31.12.2017р. Республіка Казахстан інвестувала в економіку України 71 277,0 тис. дол. США, що становить 0,18% у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в економіку України. За 2017 р. відбулось збільшення казахстанських інвестицій, обсяг яких склав 5 505,1 тис. дол. США. Найбільші обсяги казахстанських інвестицій зберігалися у сферу фінансової та страхової діяльності (69,08 млн. дол. США або 96,92% загальних інвестицій із РК в Україну). Станом на 31.12.2017р. Україна інвестувала в економіку Казахстану 1 049,8 тис. дол. США, що становить 0,02% від загального обсягу інвестицій з України. За 2017 р. відбулося збільшення інвестицій з України до Казахстану обсягом 76,7 тис. дол. США, зокрема у промислову сферу (57,0 тис. дол. США) [1]. З метою подальшого розвитку співробітництва Україні потрібно вивчити досвід діяльності Казахстану в здійсненні експортно-імпорتنних операцій. Економіка Казахстану є однією з провідних, динамічних економік серед пострадянських країн. Чимала заслуга в цьому належить постійному вдосконаленню здійснення експортно-імпорتنних операцій (рис.1, рис. 2).

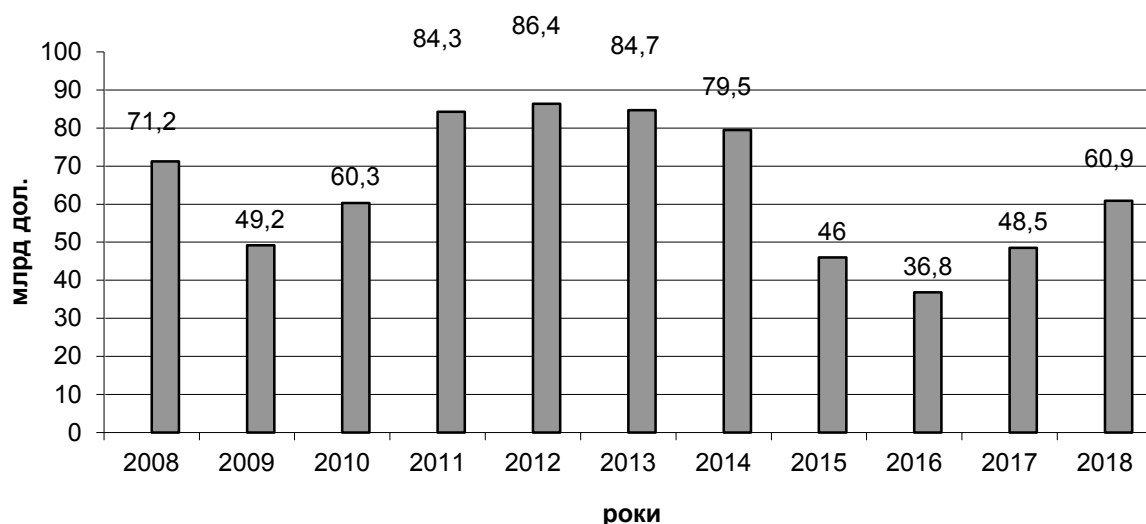
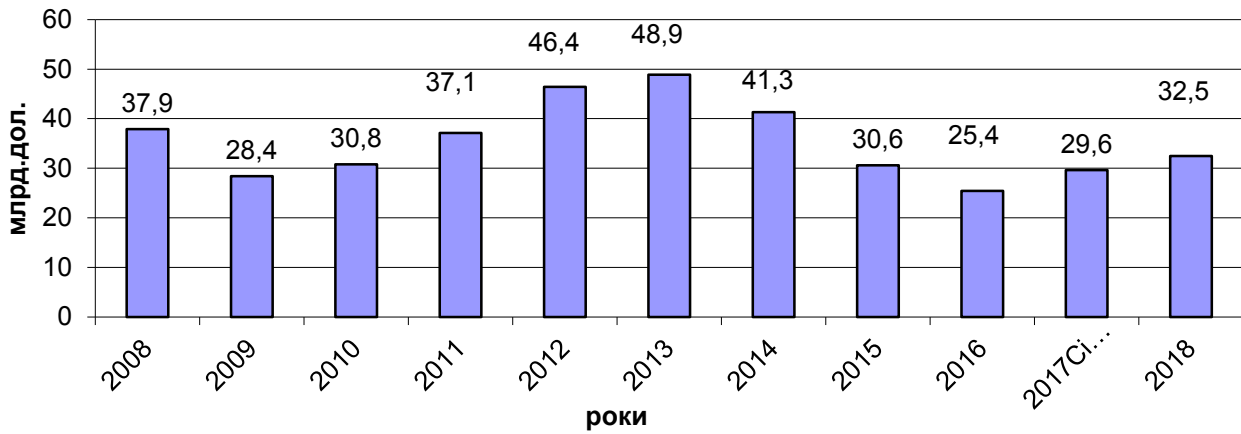

Рис. 1. Експорт товарів із Казахстану у 2007-2016 рр., млрд дол. [2]

Рис. 2. Імпорт товарів із Казахстану у 2007-2018 р., млрд. дол

При інтеграції країни в світове господарство, все більш важливим і результуючим фактором її економічного життя стають експортно-імпортні операції. Методи податкового регулювання експортно-імпортних операцій є важливим інструментом впливу на конкуренцію на внутрішньому ринку, на становище країни на економічному світовому ринку. Метою даної доповіді є характеристика досвіду вдосконалення оподаткування в сфері експортно-імпортних операцій у Казахстані.

Дамо коротку характеристику нововведень в системі оподаткування експортно-імпортних операцій у Казахстані:

1. Створення в 2019 р порталу «Єдиного вікна» по експортно-імпортних операціях. Даний проект реалізується Комітетом державних доходів Міністерства фінансів Республіки Казахстан спільно з Конференцією ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) [3]. За допомогою порталу «Єдиного вікна» учасники зовнішньоекономічної діяльності зможуть надавати в стандартизованому вигляді через єдиний пропускну канал інформацію, необхідну для здійснення експортно-імпортних операцій. Разом з тим, портал дає можливість отримати попередню інформацію, необхідну для ввезення / вивезення товарів. Базові елементи порталу «Єдиного вікна» наступні:

- отримання електронних дозвільних документів і ліцензій;
- електронні послуги по отриманню статусу особи, яка здійснює діяльність у сфері митної справи;
- електронне митне декларування;
- електронні послуги з видачі митних попередніх рішень;
- інтегрований митний тариф;
- довідники та реєстри документів;
- пошук і перегляд нормативно-правової документації.

2. З 2002 року в Казахстані здійснюється реалізація Стратегії індустріально-інноваційного розвитку. Ця стратегія спрямована на диверсифікацію економіки. Удосконалення оподаткування стимулює інвестиційну активність підприємств, розвиток конкурентоспроможних експортно-орієнтованих виробництв, оновлення основних засобів.

Всі ввезені в Казахстан товари в обов'язковому порядку обкладаються податками. При митному оформленні в платежі включаються мито, ПДВ та акциз. Однак якщо акциз встановлюється тільки для певних категорій товарів, то ПДВ обкладаються всі товари, без винятку. При імпорті з країн Євразійського економічного союзу податок на додану вартість сплачується до податкових органів, а при імпорті з будь-яких інших країн - податок сплачується в митні органи.

3. У прийнятому в 2017 р новому Митному кодексі [4] прописані регламенти, ситуації, коли можливості митниці зі зміни класифікації товарів не приведуть до збільшення митних платежів.

4. Цікавим є введення практики кольорових коридорів для митного регулювання. Червоний коридор означає, що одержувач товару або неодноразовий порушник, або декларований ним товар явно є товаром прикриття для деяких не задекларованих товарів. Синій коридор працює в тому випадку, якщо декларація подана і випущена в автоматичному режимі, а товар викликає сумніви. Тоді він відразу направляється до митного контролю. Жовтий коридор - якщо або одержувач, або товар знаходяться в зоні ризику для митників. Тобто одержувач міг мати раніше порушення митних правил, не пов'язаних з нарахуваннями митних платежів, або має місце товар прикриття і т.п. [5].

5. У новому митному кодексі передбачається страхування митних ризиків, що помітно дешевше інших видів забезпечення.

6. Передбачається поступове введення електронного декларування на основі програми ООН АСИКУДА. АСИКУДА - це комп'ютеризована система митного управління, що охоплює більшість процедур зовнішньої торгівлі. Система обробляє маніфести і митні декларації, процедури бухгалтерського обліку, складські маніфести і процедури призупинення. Вона також генерує детальну інформацію про зовнішньоторговельних операціях, яка може бути використана для економічного аналізу і планування [5]. В даний час робляться кроки для підготовки необхідного програмного забезпечення, що включає процедури транзиту. В даний час більше 90 країн світу прийняли програму АСИКУДА.

В результаті здійснення вдосконалення в сфері оподаткування експортно-імпортних операцій відбувається здешевлення імпортних товарів на внутрішньому ринку. Це здійснюється в результаті скорочення витрат імпортерів через зниження корупційної складової. Нове митне законодавство суттєво полегшило введення зовнішньоекономічної діяльності в Казахстані, дозволяє здійснювати протекціоністську політику підтримки вітчизняного товаровиробника.

Список джерел:

1. *Статистика торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Казахстаном.* URL: <https://kazakhstan.mfa.gov.ua/ua/ukraine-kz/trade>.

2. *Данные Министерства национальной экономики Республики Казахстан. Комитет по статистике.* URL: stat.gov.kz/faces/.

3. *Единое окно по экспортно-импортным операциям.* URL: <http://kgd.gov.kz/ru/news/vvoditsya-v-ekspluatsiyu-edinoe-okno-po-eksportno-importnym-operatsiyam-1-40829/>

4. *Кодекс Республики Казахстан от 26 декабря 2017 года № 123-VI «О таможенном регулировании в Республике Казахстан» (с изменениями по состоянию на 28.12.2018 г.)* URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=39082703

5. *Импорт и экспорт в Казахстане будет осуществляться по новым правилам.* URL: <https://mk-kz.kz/articles/2018/01/18/import-i-eksport-v-kazakhstane-budet-osushhestvlyatsya-po-novym-pravilam.html/>

6. *О программе АСИКУДА.* URL: <https://asycuda.org/ru/programme-ru/>
<https://mk-kz.kz/articles/2018/01/18/import-i-eksport-v-kazakhstane-budet-osushhestvlyatsya-po-novym-pravilam.html>